

АДЫГЭ

1923-рэ илъэсым
гъэтхалэм
кыщегъэжыгъэу
кыдэклы

МАКЪ

№ 29 (22958)

2024-рэ илъэс

ШЭМБЭТ

МЭЗАЕМ и 17

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

6 +

тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихытыу нэклубгъохэр

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

ЩыІэкІэ-псэукІэр
нахьышІу хъуным пae

Адыгеим и Лышхъэу Къумпыл Мурат тыгуасэ ІофшІэгъу дэкыгъо Тэхьутэмькое районым щырилагъ. Хэушхъафыкыгъэ дзэ операцием хэлэжъэрэм иунагъо, сабыибэ зэрыс унагъом Лышхъэр яхъэлагъ. Районым исоциальнэ псэуалъэхэм — гурыт еджапІэхэм, ІэзапІэм яшын зэрэлыкІуатэрэм зыщигъэгозагъ. Тэхьутэмькое районым ипашэ 2023-рэ илъэсым Іофэу ашлагъэр кызыщызэфихьысыжыгъэ зехахъэм хэлэжыагъ.

районым» ипашэу Шъэо Аскэр. Адыгеим и Лышхъэу Игнатикхэм гушылэгъу афэхъугъ, кІэлэцыкІухэм еджэнымкІэ гъэхъагъэу яІэхэм ыкІи унагъом ифэныкыоныгъэхэм защигъэгозагъ. Ащ кызыэрэхигыщыгъэмкІэ, дзэкІолІхэм ыкІи ахэм ягупсэхэм Іэпылэгъу ягъэгъотыгъэным хэбзэ къулыкъухэм яІофшІэнкІэ апшъэрэ мэхъанэ раты.

Къумпыл Мурат кыІуагъ хэушхъафыкыгъэ дзэ операцием хэлэжъэрэ тичІыпІэгъубэмэ, Игнатик Андрей зэрахэтэу, лыхъужьныгъэрэ блэнагъэрэ ахэлъэу къулыкъур зэрэхьырэр. Андрей ежъ ишІоигъоныгъэкІэ мобилизацием хэфагъ. Андрей Игнатик телефонимкІэ АР-м и Лышхъэу районым зыщыкІогъэ лъэхъаным кыфытеуи ащ фэгъэхьыгъэу кыфилотагъ. Къумпыл Мурат ащ елъэлугъ тичІыпІэгъу дзэкІолІ пстэуми сэлам арихьжынэу ыкІи къатэфэрэ Іэпылэгъур тыхэбзэ къулыкъухэм зэраратыщтым емыхьырэхьышэнхэу.

ЗэдэгущыІэгъум илъэхъан Ирине кызыэриІуагъэмкІэ, ишхъэгъусэ мы ІофымкІэ еплъыкІэу иІэмрэ унашъоу гу зытыришхъагъэмрэ адырегъаштэ. Ежъ ышхъэкІэ гуфэкІо ІофшІэным ишъыпкъэу пылъ, заом щыІэхэм шІушІэ тынхэр афегъэхьых.

«Хэушхъафыкыгъэ дзэ операцием шъуиунагъо зэрэфэлъэкІэу зэрэхэлажъэрэмкІэ Хэгъэгум икъэухъумэн шъушхъэкІэ шъуиІахъ зэрэхэшъушыхъэрэм имызакъоу, кыткІэхъухъэхэрэр ячІыгу гупсэ шІу алъэгъоу, фэшъыпкъэхэу къэтэджынхэмкІэ нэрылэгъу щысэ мэхъу. Шъош фэдэ унагъохэм тарэгущо ыкІи хэушхъафыкыгъэ дзэ операцием хэлэжъэхэрэм, ахэм ягупсэхэм, къапІэблагъэхэм Іэпылэгъоу яттырэр лъыдгъэкІотэшт. Тызэгъусэу кыттефэрэр зэкІэ тшІэшт текІоныгъэр къэдгъэблэгъэным пae!» — кыІуагъ Къумпыл Мурат.

(ІкІэх я 2 — 3-рэ н. арыт).

Унагъохэм
арыхъагъ

АР-м и Лышхъэу Къумпыл Мурат Тэхьутэмькое районым тыгуасэ зыщІэм сабыибэ

зэрыс унагъохэм арыхъагъ. Ахэм зыкІэ ащыщ Игнатикхэм яунагъо.

ДжырэкІэ унагъом ышхъэ хэушхъафыкыгъэ дзэ операциер зыщыкІорэ шъолъырым щыІ. ПсэупІэу Яблоневскэм ащ

иунагъо кыщегъэ ишхъэгъусэу Ирина Владимир ыпхъур ыкІи еджапІэм кІорэ икІэлэцыкІуищ: Давид, София ыкІи Даниил.

ЗэдэгущыІэгъум хэлэжыагъэх АР-м ипрокурорэу Игорь Шевченкэр, ІофшІэнымрэ социальнэ

хэхъоныгъэмрэкІэ министрэу Мырзэ Джанбэч, къэралыгъо фондэу «Хэгъэгум иухъума-кІохэр» зыфилорэм ишъолъыр кутамэ ипашэу ПІатІэкъо Аслъан ыкІи муниципальнэ об-разованиеу «Тэхьутэмькое

ЩыІэклэ-псэуклэр

(ИкІлукх).

Адыгеим и Лышхъэ джащ фэдэу агу кыгъэкІыжыгъ тичыплэгъухэу хэклдагъэхэм яшлэж республикэм зэрэщэгъэллэрэр. Ахэм ащыщых Урысыем и Лышхъужъ хъугъэхэ Вадим Лемеш, Роман Тороховыр, Олег Цоковыр ыкІи Валерий Заволянский. Аужырэм янэ-ятэхэр кьэлэ гъэпсыкІэ зилэ псэуплэу Яблоновскэм щэпсэух.

Тэхутэмкыбэе районим ипашэу Шэо Аскэр кызырэхигъэщыгъэмкІэ, районим кышыцхъугъэхэу зэрэфэшъуашэу зидэ пшъэрылъ зыгъэцкІагъэхэр егъашлэми ащыгъупшэщтхэп ыкІи ахэм арэгъушхэ: Артем Сергеевич, Александр Швец, Куштанэкъо Казбек, Тыгъужъ Шыхам, Андрей Ромашенкэм, Кытыжъ Рустам, Вадим Бабиным ыкІи нэмыкІ дзэкІолхэу хэклдагъэхэм.

АР-м и Лышхъэ Ожубанэкъо унагъоу сабыибэ зерысыми щылагъ. Къуаджэу Тэхутэмкыбае мы унэгъошхо зэгъурыложыр дэгъоу щашлэ. Мурат Мосэ ыкьомрэ Светлана Казбек ыпхъумрэ зэгъурылонгъэ ахэлэу яклэлэцІыкІуи 5 аплу. Ахэм лъэпкъ шэн-хабзэхэр дэгъоу къаухъумэх, яклэлэцІыкІухэр нахъыжхэм акІырыпллынхэм, шлоу ахэлъыр ежхэми зыхащэнхэм фагъасэх.

Республикэм и Лышхъэ Ожубанэкъо унагъом исхэм гушылэгъу афэхъугъ, шлухафтынхэр аритыгъэх ыкІи клэлэ-еджакІохэм ягъэхъагъэхэм защигъэгъозагъ. Япшъэщэ нахъыжъэу Бэллэ къуаджэу Тэхутэмкыбае дэт гурыт еджаплэу N 1-м ия 10-рэ класс ис. Сэнэхъатэу хихыштми тыриубытэгъах — врач хъунэу фай. Ащ пае химиерэ биологиерэ куоу зерегъашлэх. Зайрэ я 8-рэ классым ис, творчествэм нахъ фэщэгъэу щыт. Зэшхэу Салимрэ Батыррэ футболым фэщэгъэх, ащ даклоу урым-рим бэнэным чанэу пылтых. АнахъыкІэ цыклоу илэсйтІу зыныбжъ Заринэ зэрэунагъоу щэгъушукІы ыкІи лъэшэу аналэ тет.

Адыгеим и Лышхъэ кытІлэхъухъэхэрэм яплун лъэшэу аналэ зэрэтырагъэтырэм пае зэшхъэгъусэхэм зерафэразэр ариуагъ. КъумпІыл Мурат кы-

зэрэхигъэщыгъэмкІэ, республикэм щыпсэухэрэм ренэу аналэ тырагъэты, непи мэхъанэшхораты унагъом игъэпытэн. Хэгъэгум и Президентэу Владимир Путинэм Урысыем унагъом и Ильэс зэрэщигъэнэфагъэм кыдыхэлъытэгъэ пшъэрылэу ар кыгъэуцугъ.

ІофшІэнхэр зэрэклэхэрэр ыуплэекІугъ

АР-м и Лышхъэу КъумпІыл Мурат Тэхутэмкыбэе районим щашырэ еджэпІлэхэмрэ Ізаплэмрэ язытет ыуплэекІугъ. Мы Іофтхъабзэм хэлэжъагъ АР-м ипрокурорэу Игорь Шевченкэр. Джыдэдэм районим гъэсэнэгъэ зыщызэрагъэгъотыт псэопыщ щашы, тІур шІэхэу хъазыр хъушт.

Муниципальнэ образованиеу «Тэхутэмкыбэе районим» ипашэу Шэо Аскэр псэолэшлынэр зэрэклэрэм кытегушылагъ. Къуаджэу Адыгеяклэмрэ псэуплэу Яблоновскэмрэ мы илэсым илонгъоу ехъуллэу еджаплэхэм яІофшІэн щаублэшт. Ащ нэмыкІэу мыгъэ псэуплэу Яблоновскэм джыри зы еджаплэ щаухышт. КІэкІэу къэплон хъумэ, нэгырэ 3300-м атегъэпсыхъгъэ еджаплэхэр Тэхутэмкыбэе районим илэ хъуштых. Ахэр

зэкІэ джырэ лъэхъаным диштэрэ проектымкІэ ашлых.

АР-м и Лышхъэ псэолэшлынэр зыщыклэрэ чыплэхэм ащылагъ. Яблоновскэм иурамэу Дорожнэм шагъэпсырэ еджаплэм ишын ыкІэм фэклэ, инженер коммуникациехэр, унэклоцІ дэпкхэм япхыгъэ ІофшІэнхэр аухых. АщкІэ уахътэм диштэрэ материалхэр кызыфагъэфедэх. Республикэм и Лышхъэ пшъэрылъ къафишыгъ игъом ыкІи дэгъоу ІофшІэнхэр зэшлуахынхэу. Еджаплэхэм Іоф ащызышІэхтхэм якъэгъотыни ыпэрапшІэу аналэ тырагъэтын фае. Партиёу «Единэ Россия» кІэщакІо зыфэхъугъэ ыкІи УФ-м и Президентэу Владимир Путинэм зыдыригъэштэгъэ пшъэрылхэр игъом зэшлохыгъэнхэ зэрэфаер ащ кыыхигъэщыгъ.

«Къэралыгъо программэр, джащ фэдэу федеральнэ пащэхэм Іэпылэгъоу кытатырэр амал зэриклэ нахъ дэгъоу кызыфэдгъэфедэнхэм тыналэ тедгъэтын фае. ГъэсэнэгъэмкІэ инфраструктурэр гъэкІэжыгъэным ыкІи кІэлэцІыкІухэр зы сменэу еджэнхэм апае хэгъэгум и Президент кыгъэуцугъэ пшъэрылхэр гъэцкІэгъэным зэкІэми тыдлэжхэн фае. Тэхутэмкыбэе районим а зы уахътэм еджэплі 4 цытэшы, мыщ хэхэ Бжыхъэкъоежыым мы илэсым кышыцзэлуахыгъэ еджаплэри. Ахэм яшлуагъэкІэ еджэплэ чы-

плалэхэр бэу щылэ хъуштых. КІэлэцІыкІухэм гъэсэнэгъэ тэрэз ягъэгъотыгъэнымкІэ, зэрифэшъуашэу плугъэнхэмкІэ уахътэм диштэрэ амал дэгъухэр ядгъэгъотыштых», — кылуагъ КъумпІыл Мурат.

Шъугу кьэтэгъэкІыжы: мы аужырэ илэсыхым Адыгеим еджэплі 5 щашыгъ (къуаджэу Бжыхъэкъоежыым кышыцзэлуахыгъэри зэрахэтэу). Джыри еджэплі 5 ашы, кІэлэцІыкІу Іыгыплэ 19 агъэпсыгъах. Къоджэ еджаплэхэм атегъэпсыхъагъэу гъэсэнэгъэ зыщарагъэгъотырэ гупчэ 89-мэ, «Точка роста» зыфилорэм кыдыхэлъытагъэу, Іоф ашлэ. Еджаплэхэм игъэкІотыгъэ гъэцкІэжыым ІофшІэнхэр яшыллэгъэнхэм ипрограммэ кыдыхэлъытагъэу еджэплэ 15 республикэм илэсйтІум кыкІлоцІ шагъэцкІэжыгъ.

Шэо Аскэр кызырлуагъэмкІэ, Тэхутэмкыбэе районим программэу «Къоджэ кІэлэегъадж» зыфилорэм ипхырыщын зыщырагъэжъагъэм кышыцублагъэу кІэлэегъаджэ 20 Іоф щашІэнэу кьэклугъ, ахэм ащыцэу 3-р — 2023-рэ илэсым. КІэлэегъаджэ сэнэхъатыр зылэ кызыгъахъэхэу къуаджэм кьэзыгъэзэжыынэу зэзэгъыныгъэ адэзышыгъэхэм еджэфэхэ нэс илэс кьэс сомэ мин 50 аратызэ ашынэу рахъухъагъ. Ащ нэмыкІэу апэрэу кІэлэегъаджэ

сэнэхъатым рылэжхэнэу езыгъэжъагъэхэм сомэ мин 25-рэ грант фэдэу илэсыкІэ еджэгъум кьаратышт. Ащ имызакъоу, хэгъэгум инэмыкІ шьолъырхэм кьарыкІышт кІэлэегъаджэхэм зычІэсышт унэхэу аубытхэрэм ахъэу алыатырэм изы Іахъ афалэгъужыышт.

КъумпІыл Мурат мы мэфэ дэдэм псэуплэу Инэм щашырэ Ізаплэр зэригъэлэзгъугъ. Шъугу кьэдгъэкІыжы: квадрат метрэ мини 5,1-рэ фэдиз хъурэ псэуалэем сомэ миллион 380-м еху тефэ. Мыщ рентгенологым, ультразвуковой диагностикэм ыкІи нэмыкІхэм апае кабинетхэр хэтыштых. Зы ІофшІэгъу мафэм нэгырэ 450-мэ яфэлэфащлэхэр агъэцкІэшъуштых. Псэуалэр 2024-рэ илэсым ыкІэм аухынэу ары зэрэгугъэхэрэр.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ районимрэ подряднэ организациерэ япашэхэм гушылэгъу зафэхъум, джырэ уахътэм диштэрэ Ізаплэхэм ягъэпсын мэхъанэшхо зэрилэр кыыхигъэщыгъ ыкІи ахэм Іоф ащызышІэхтхэм якъыхэхын игъом зэшлуахыным, цыфхэм аратырэ медицинэ Іэпылэгъур шэпхъэшлэхэм адиштэу цытынэм аналэ тыраригъэдзагъ.

Пшъэрылхэмрэ хэхъоныгъэхэмрэ

Муниципальнэ образованиеу «Тэхутэмкыбэе районим» инароднэ депутатхэм я Совет изичэзыу сессие районим ипашэу Шэо Аскэр 2023-рэ илэсым Іофэу ашлагъэр кышыцзэфыхысыжыгъ. Адыгеим и Лышхъэу КъумпІыл Мурат, АР-м ипрокурорэу Игорь Шевченкэр, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, депутатхэр, хэбзэхъумэкІо куулыкъухэм япашэхэр, районим иобщественнэ организациехэм ялыкІохэр, иактив зэхэсыгъом хэлэжъагъэх. Муниципальнэ образованиеу «Тэхутэмкыбэе районим» инароднэ депутатхэм я Совет итхъаматэу Апсаламэ Руслэн ар зэрищагъ.

Зэхэсыгъом ипэублэ Шэо Аскэр хэушхъафыкІыгъэ дзэ операцием хэлажъэхэрэмрэ ахэм яунагъохэмрэ Іэпылэгъу

нахьышлу хьуным пae

ягъэгъотыгъэнымкIэ Президенту Владимир Путиным, АР-м и Лышхьэу Къумпыл Мурат пшэрылху къафашыгъэхэр, «Единэ Россием» ипартыйнэ проектхэр зэрагъэцIэхэрэм къагъушылагъ. Зэхэсыгъом хэлажьэхэрэр зы такыкхэ дзэ-кIоллэу фэхыгъэхэм афшэыгъуагъэх.

Муниципальнэ образованием ипашэ Тэхутэмыкхое районым социальнэ-экономикэ хэхьоньгъэ шхьалэу ышлыгъэхэм къащыуцугъ. Шьэо Аскэр зэрэхигъэунафыкыгъэмкIэ, санкциехэм ямыллытыгъэу, 2023-рэ илэсымкIэ проектэу рахъухэ-гъагъэхэр районым ыгъэцIэнхэ, социальнэ псэолхакIэхэр ыгъэпсынхэ ыльэкыгъ. Районым ибюджет ихахэо зыкылытэыгъ. Бюджет пшэрылхуэри игъом ыкIи икхэо агъэцIагъэх.

Федеральнэ, шьолхуэр хэбзэ къулыкхуэр Iэпылэгъу къафэхуэхэзэ, районым ипсэуплэхэм ятеплэ нахьышлу шыгъэнымкIэ, къоджэдэхсэм ящылэцIэ зыкыгъэлэтыгъэнымкIэ амал зэфэ-шхьафхэр зэрахьагъэх: общественнэ чыплэ 2, шагуи 6 зэтырагъэпсыхьагъ, псырыкIоллэ 8 шапхэхэм адиштэу агъэ-кIэжыгъ, Яблоневскэм игъогу километри 3,5-рэ агъэцIагъэх.

апае фэтэри 7 къащэфыгъ, унэгъо ныбжьыкIэ 25-мэ унэ ращэфынэу мылху аратыгъ.

Унагъом и Илэс къыдыхэ-лытагъэу, Президенту Владимир Путиным и Указэу сабыибэ зилэ унагъохэм ястатус ехылагъэм диштэу ахэм Iэпылэгъу ягъэгъотыгъэнымкIэ чыплэхэм псынхуэ амалыкIэхэр ащызэрахьанэу, джащ фэдэу хэушхьафыкыгъэ дзэ операцием хэлажьэхэрэмрэ ахэм яунагъохэмрэ Iэпылэгъу арагъэгъотынэу Лышхьэу пшэрылху афишыгъ. Мы лъэныкъомкIэ республикэм бэ щалхэрэр. Адыгеим и Лышхьэу зэрэхигъэунафыкыгъэмкIэ, лъэныкъо пстэуми Iофышхо ащашлэ, фондэу «Хэгъэгум иухъумахэр» зыфилорэр ары координаторэу щытыр.

«Тиджырэ лъэхьан зэкIэми зэдытипшэрылхуэр хэхьоньгъэу тшыгъэхэм такышчымыу-цуныр, ыпкIэ едгъэхуныр ары. Хэгъэгум и Правительствэ шьолхуэр хэхьоньгъэу зэралышт амалышхуэр арегъэгъотых. Республикэм исхэр мэгугъэх илэс къэси тигъэхьагъэхэм нахь ахэдгъэхонэу», — **къылуагъ Къумпыл Мурат.**

Республикэм и Лышхьэу Тэхутэмыкхое районым ама-

ащ къыпэгъунэгъу муниципалитетитлэу инвестиционнэ проект шхьалэхэр ащагъэцIагъэх», — **къылуагъ Къумпыл Мурат.**

Промышленнэ паркэу «Инэм» зыфилорэм Тэхутэмыкхое районим республикэми хэхьоньгъэу аригъэшлышт. Адыгэкьалэ дэжэ промышленнэ паркэу «Псэкьупсэр» щагъэпсы. Iофшлэплэ чыплэ мини 10-м еху ахэм ащызэхашт. «Озон» искид комплексэу бэмышлэу агъэпсыгъэм нэбгырэ 1060-мэ Iоф ша-

ялэжыапкIэ ахэгъэхьогъэн фаеу Владимир Путиным бэмышлэу игъо ыльэгъугъ. Республикэм ипашэхэр мы илэсым гъэтхэпэм и 1-м къыщегъэжыагъэу ахэм ялэжыапкIэ хэгъэхьогъэным епхыгъэ Iофыгъом дэлажьэх.

«Чыплэхэм нахь защагъэчанын фае. Резидент, инвестор хуон зыпэкIыштхэр къежугъэблагъэх, нэмыкI инвестиционнэ площадкэхэри яжугъэ-лэгух. Шлуагъэ къытэу Iэпылэгъу лъэпкь пстэури, «Агрозартапым» игранти къызы-фэжугъэфедэх», — **къылуагъ Къумпыл Мурат.**

Районым инвестициеу къы-халхьэрэр нахьыбэ зэрэху-гъэм елытыгъэу нэбгырэ пчъагъэу щыпсэурэм хэхуагъ, псэолэшынми зиушхомбгъугъ. Республикэм инэмыкI районхэм ялытыгъэмэ, муниципалитетым мышкIэ Iофхэр шынахь дэгъух. АР-м и Лышхьэу къызэрэхигъэщыгъэмкIэ, чыплэхэм зэдиштэу хэхьоньгъэу ягъэшлыгъэным къыдыхэлытагъэу псэуплэхэр нахьыбэу гъэпсыгъэнхэ фае. ГъэрэкIо къыщегъэжыагъэу ащ фэдэ проекти 5 республикэм щагъэцIагъ.

Гъогу, инженер, социальнэ инфраструктурэм изегъэушхомбгъункIэ, электроэнергиер зэрафимыкхуэр дэгъэзыжыгъэнымкIэ пшэрылху гъэнэфагъэхэр районым ыпашхьэ итых. Республикэм ихэбзэ къулыкхуэхэм мы лъэныкъомкIэ ищыкIэгъэ амалхэр зэрахьэх, районым Iэпылэгъу къыфэхуэх.

Транспорт инфраструктурэм зырагъэушхомбгъунэу, сатыу гупчэу «Мега-Адыгея» зыфилорэм екIолэрэ гъогур ашынэу, урамэу Бжыхьэкхуаер агъэцIагъэныу рахъухэ. Поселкэу Яблоневскэм гъогухэр щагъэцIагъэныу, общественнэ чыплэхэр щызэтырагъэпсы-хьащтых, цыфхэм япсауныгъэ

зыщагъэпытэшт физкультура комплекси 2-мэ яшын щыра-гъэжыэшт. Джащ фэдэу къуа-джэхэу Афыпсыпэрэ Козэтрэ адэт гурыт еджаплэхэм яспорт-залхэр агъэцIагъэныу, Инэм игурыт еджаплэ испортклуб пae оборудованием къащэфышт. Гу-рыт еджэплэ 2-мэ «Точка роста» зыфилорэ гупчэхэр къащызэлуа-хыщтых. Мыгъэ гурыт еджэплэ 3-мэ ягъэпсын аухышт, Инэм Iэзаплэ дашыхьащт, амбулатори-е Афыпсыпэрэ щашлэу аублэшт. Къоджэдэхсэр къызэрэкIагъэ-лугъэхэм тетэу къуаджэу Нэ-тыхуае культурэм и Унэ ца-гъэпсышт. Партийнэ проектэу «Культура малой Родины» зы-филорэм диштэу псэуплэхэу Тэхутэмыкхуае, Отраднэм, Нэтыхуае культурэм иунэхэу адэтхэм апае оборудованием къащэфышт. Джащ фэдэу псэуплэхэу Козэтрэ АдыгеякIэмрэ кIэлэцIыкIу Iыгыплэхэр аща-гъэпсыщтых.

Къумпыл Мурат районим ипашэхэм пшэрылху афишыгъэ кыгъээнэфэгъэ лъэныкъо пстэуми Iофшлэнхэр ащагъэпэшынэу, зигъо Iофыгъохэм язэшлэхын цыфхэр къыхагъэлэжыанэу.

Къэралыгъо политикэмкIэ мэхьанэшхо зилэ пшэрылхуэхэм ащыц цыфхьышхэ пчъагъэм къыкIемыгъэчыгъэныр. АР-м и Лышхьэу зэрэхигъэунафыкы-гъэмкIэ, ащ пae хэбзэ къулыкху пстэуми аклуагъэ зэдырахьылэн фае. Джащ фэдэу УФ-м и Президент ихэдзын зыщыкIошт лъэхьаным хэдзынхэр щынэ-гъончэу зэхэщэгъэнхэ фае. Тэхутэмыкхое районир зызэ-хашагъэр мыгъэ илэси 100 мэху. Ащ епхыгъэу Iофхьабзэу зэрахьащтхэм зэхэсыгъом хэ-лэжыагъэхэр атегушылагъэх. Мэзаем и 18-м нэмыц-фашист техакIохэр Адыгеим зырафы-жыгъэхэр илэс 81-рэ зэрэ-хуэрэр тиреспубликэ щыха-гъэунафыкышт.

Муниципальнэ образованиеу «Тэхутэмыкхое районим» ипашэу Шьэо Аскэррэ зэхэ-сыгъом хэлэжыагъэхэмрэ Къум-пыл Мурат зэрэфэразэхэр къауагъ ярайон ренэу инэ-плэгу зэритым фэшл.

«Районим, республикэми хэхьоньгъэу ягъэшлыгъэнымкIэ пшэрылху пстэуми мэхьанэшхо яI. Чыплэхэм ащыпсэухэрэм зэдэлэжыаньгъэу адыгIэм елытыгъэшт гъэхьагъэхэри. ТIэ зэкIэдзагъэу тызэдэлэжыан фае. Джащыгъур ары гухэлэ шхьалэр къызыддэхуштыр, республи-кэм ис унэгъо пстэуми щылэцIэ дэгъу яIэн залыкыштыр», — **къылуагъ Къумпыл Мурат.**

АР-м и Лышхьэу ипресс-къулыкху Сурэтхэр: А. Гусев.

жыгъ. Мэкху-мэщми Iофхэр дэгъоу щызэлэпэх. «Агрозартапым» игрант ишлуагъэцIэ пцэжыехуным зеушхомбгъу. 2023-рэ илэсым мэкху-мэщым лэжыгъэу къыщызыхьыжхэрэм сомэ миллион 48,2-рэ хуэрэ къэралыгъо Iэпылэгъу къауагъ. ГъэрэкIо кIэлэцIыкIу ибэхэм

лышхуэр зэрилэр къыхигъэ-щыгъ, хэхьоньгъэу зэришлын ыльэкышт лъэныкъохэр къы-гъэнэфагъэх.

«Хэхьоньгъэу ышлынымкIэ районим амалышхуэр илэх: республикэм иэкономикэ хэхьоньгъэшхо езыгъэшын зы-лэкыштым ар ащышт. Районим,

шлэ, ахэм япроцент 70-р рес-публикэм щэпсэху.

Псауныгъэм икхэушхомбгъу, гъэсэнэгъэмкIэ кадрэ Iофы-гъор зэшлуахы. Къэралыгъо программэу «Къоджэ кIэлэ-егъадж» зыфилорэр пхыращы. Къэлэ цыкIухэмрэ къуаджэ-хэмрэ ямедицинэ Iофышлэхэм

гъэу ыпкIэ хэмылэу къэтынхэр теле-радиокомпаниеу «Адыгеимрэ» «Мые-кхопэ телевидениемрэ» къызэрагъэ-лэжьышт графикыр зэдаштагъ. Мэзаем и 22-м къыщегъэжыагъэу къэтынхэр кIоштых. Эфир уахьтэр каналылымэ аратышт, радио ыкIи телевидение къэ-тынхэр тIурытIоу атырагъэшт. Джащ

фэдэу мы илэсым апэрэу Мыекхопэ телевидениеу гъэрэкIо къыщегъэжыагъэу шьолхуэр мэхьанэ зилэ хуэгъэри хэ-лэжыагъ. ЫпкIэ хэмылэу эфир уахьтэр зэрагъыгъэр АР-м хэдзынхэмкIэ и Гупчэ коммиссие ипашэ игуадзэу Елена Майор къылуагъ.

Зэхэсыгъом нэмыкI упчIэхэми ащы-

тегушылагъэх. УФ-м и Президент ихэ-дзынхэм языфэгъэхьазырын епхыгъэ Iофыгъохэр зэафыгъэх.

ДЕЛЭКЪО Анет.

Комиссием изэхэсыгъу

Урысые Федерацием и Президент ихэдзынхэм языфэгъэхьазырын фэ-гъэхьыгъэ зэхэсыгъо тыгуасэ АР-м хэдзынхэмкIэ и Гупчэ коммиссие щы-кIуагъ. Iофыгъуи 4-мэ ахэплагъэх. Iофтхьабзэр зэрицагъ ащ и Тхьаматэу Сэмэгу Нурбий.

УФ-м и Президент ихэдзынхэм япхы-

Мэзаем и 18-р — Адыгеир шъхьафит зашъыжыгъэ Маф

Хэгъэгъу ззошхом иветеранхэу дгъэлаплэхэрэр!

Адыгэ Республикэм щыпсэхуэ лъытэныгъэ зыфэтшырэр!

Адыгеим нэмыц-фашист техаклохэр зырафыжыгъэхэр ильэс 81-рэ зэрэхъурэм фэш! тышфэгъуш!о!

ТиреспубликэкӀ мэзаем и 18-м мэхъанэшхо иӀ. Хэгъэгъу ззошхом иилъэсхэм Адыгеим щыпсэхуэрэм лыгъэшхо зэрахъагъ, зэрэхэгъэгоу мамыр щылаклэр лъапӀэу къытфыдэкӀыгъ.

ТичӀыплэгъухэу, тигъэгъэгогъу миллионыбэхэу апсэ емыблэжхэу фашизмэм пэуцужыгъэхэм рэзэныгъэ инрэ лъытэныгъэрэ зэрафэтшырэр непэ къыхэтэгъэщы. Уи Хэгъэгъу узэрэфэшыпкъэн фаер, ащ инеушырэ мафэ зыфэдэщтым-клэ нэбгырэ пэпчӀ пшӀэдэкӀыжӀ зэрехъырэр джыри зэ непэ тыгу къэтэгъэкӀыжы, нахъ лъэш тызэрэхъуштым, Урысыер ицыхъэ зытӀыжыгъэу ыпӀэкӀэ зэрӀыкӀотэ-щтым, гъэхъэгъаклэхэр зеришӀыштхэм япхыгъэ пшӀэрылыкӀлэхэу къэуцухэрэр иӀгом ыкӀи икӀоу гъэцӀэкӀэгъэнхэр пстӀэуми анахъ шъхьаӀ.

Тэ типшӀэрылӀ лъапӀэу щыт теклоныгъэр къэзгъэблэгъагъэхэр, зыпсэ емы-

блэжыгъэхэр тшымыгъупшӀэнхэр, къытӀэкӀхъухъэхэрэм къэбар шъыпкъэр алъы-дгъэлэсыныр.

Егъэшлэрэ щытхъур адэжӀ фэхыгъэхэм. Ӏашэр зылыгъэу ззошхом хэлэжыгъэхэм, тылым щыӀэхэу Теклоныгъэшхор къэзгъэблэгъагъэхэм, зэхэтэкӀогъэ хъыз-мэтыр ззоуж илӀэсхэм зыпкъ изгъэуцожыгъэхэм шъхьащӀ афэтэшӀы.

Хэгъэгъу ззошхом иветеран пстӀэуми тафӀлӀаӀо япсауныгъэ къыкӀимычынэу, бэгъашӀэ хъунхэу. Адыгеим щыпсэхуэрэ пстӀэуми тафӀлӀаӀо республикэмрэ ти Хэгъэгъушхоу Урысыермэ нахъ этегъэпсыхъагъэ хъунхэм пае гъэхъэгъаклэхэр ашӀынхэу!

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу, Урысые политическэ партией «Единэ Россием» и Адыгэ шӀолъыр къутамэ и Секретарэу КЪУМПЫЛ Мурат

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЭР

Хэку дышгъэр къаухъумагъ

Хэгъэгъу ззошхом илӀэхъан Адыгеим икӀыхи зэуапӀэм нэбгырэ мин 80 Ӏухъэгъагъ, ахэм ащыщӀэу нэбгырэ мин 30-м нахъыбэр фэхыгъэх.

Нэмыц-фашист техаклохэр рафыжыхи, Адыгеир шъхьафит зыхъужыгъэр мэзаем и 18-р, 1943-рэ ильэсыр ары.

1997-рэ ильэсым къыщыублагъэу Адыгэ Республикэм мы шӀэжӀ мафэр шыагъэунэфыкӀы. Адыгэ чӀыгум пыир мэзих кӀыхъэм къыкӀоцӀ шыхъушӀагъ.

Адыгеир шъхьафит шӀыжы-гъэнымкӀэ ззошхор заулагъэр Сталинград дэжӀ фашистхэр тидзэхэм къыщаухъурӀихи, гитлеровскэ дзэ купӀэу нэбгырэ мин 330-рэ хъуштыгъэм япашӀэу фельдмаршалэу Паулюс зэрахэтэу гъэрэу зыкӀызатыр ары. Джыри ащ фэдэ чӀыплэ къин ифӀнхэм ыгъэштагъэу гитлеровскэ командованием идзэхэр Темыр Кавказым ришӀыжыныхэр, тӀэкӀу зӀкӀишӀэнхэр ригъэжыгъагъ. Ямурад бзаджэхэу моӀкӀэ-мыӀкӀэ щыпхыратхъуэгъэхэм агъэнӀуагъэхэу, фашистхэм алъабжӀэ рагъанэщтыгъ, тидзэхэм зэрӀыкӀлӀэу къапэуцужы-щтыгъэх, ау ахэр къэбгъэуцужыныхэу щытыгъэхӀп фашистхэм пытаплӀэу ашӀыгъэхэр зэхагъэ-такъохэзэ, техаклохэр зӀклафэ-щтыгъэх.

МыекъопӀэ районыр пымкӀэ чӀыплэ шӀэгъуагъ, ау тидзэхэм зызӀклаугъауи, зӀплӀэкӀыгъо ахэр рагъэфагъэхӀп. Фашистхэр хъашхурӀэу хъуэгъэхэу къызэтхъокӀыштыгъэх — Адыгеим игъунэгъу Краснодар краим игъуӀлӀэхэу станицэхэу Черниговскэм, Самурскэм, Ширванскэм ззошхор ащыкӀуагъэх.

Щылэ мазэм, 1943-рэ ильэсым СССР-м и АпшӀэрэ коман-

дование шъхьаӀэ Закавказскэ фронтым икомандование пшӀэ-рылӀ къыфишӀыгъ дзэ купӀэ генерал-лейтенантэу Иван Масленниковыр зипащӀэм ыкӀуа-чӀэхэмкӀэ псынӀкӀэу пым жэхэ-кӀотэгъэнэу ыкӀи лъэныкӀо пстӀэумкӀэ къаухъурӀинышӀ, зэтеубытэгъэн фаеу.

Огъу шъхьаӀэхэр пым тежӀгъэнхэр ыкӀи нэмыц-техаклохэм акӀуачӀэ зӀбгырычыгъэныр зешӀуихынэу агъэнӀэфгъагъэр я 56-рэ Армием ипащӀэу Андрей Гречкэр ары. Станицэу Ставропольскэм зынэсыкӀэ, ащ

идзэхэр нэмыкӀ пэрыт дивизи-ехэу я 18-рэ Армием шыщхэм ахэхъажыныхэшӀ, КраснодаркӀэ лыкӀотэн, Адыгеири шъхьафит ышӀыжыныр фэягъ.

Джащ фэдэу я 23-рэ гъунӀпкъэ полкым идзӀкӀолӀхэу Петр Козак зипӀэцагъэхэу, фашист-техаклохэр Кавказ тхы ШъхьаӀэ зӀпырызымыгъэкӀыгъэхэу ыкӀи ахэр хы ШӀуцӀэ ӀушӀомкӀэ зымы-гъӀкӀуагъэхэм пым жэхэхъанхэу унашӀо къафашӀыгъагъ. Мы дзӀкӀолӀ-пограничникхэр ары гитлеровцэхэр станицэхэу Са-мурскэм, Даховскэм къадзэ-

фыжыгъэхэр ыкӀи щылэ мазэм и 19-м МыекъуапӀэ къыдэхъа-гъэхэр. А уахътэм партизан отрядитӀум: МыекъопӀэ «Народнэ мстителӀхэу» Стефан Козловыр зипӀэцагъэхэм ыкӀи Тульскэ отрядэу «За Родину» зыфӀаӀоу Иван Шляховыр зӀлӀ-шъхъэтетыгъэм хэкур шъхьафит шӀыжыгъэным ялахышӀу хашыхъагъ.

Зэо плъыр Ӏаехэр Адыгеим зӀфӀэдӀкӀэ шыкӀуагъэх, хэкур шъхьафит шӀыжыгъэныр Ӏэ-шӀэхыгъӀп. ГушӀӀэм пае, къуа-джэу Щынджые фашистхэр

дафыжыхи, тидзэхэм яе зыхъужыгъэр ззошхор мӀеширӀэ зыкӀогъэ уж; джащ фэдэу къуа-джэхэу ЛахъшыкӀуауи, Тыгъур-гъойи мызэу, мытӀоу, зэ пым ыубытхэмэ, зэ тиэхэм аштӀэжхэзэ, лъэш дэдэу зэхакъут-гъагъэх.

Тидзэхэм ТэхъутэмыкӀоо районымкӀэ къуаджэхэу Афы-псыпӀэ ыкӀи ПсӀэтыку мэзаем и 18-м, 1943-рэ ильэсым шъхьа-фит ашӀыжыгъэх, мы мафэр ары Адыгеир зэрӀыщӀтэу шъхьа-фит ашӀыжыгъэу залытӀэрэри. Фашистхэр мыщ рафыжыныхэр зырагъэжыгъагъэр 1943-рэ ильэсым ищӀлӀэ маз ары, станицэу ДаховскэмкӀэ къырагъажы, мы мазэм ыкӀлӀэм нӀс ДзӀ ПлӀы-жыым МыекъуапӀэ техаклохэр дифыжыгъэх, МыекъопӀэ, ДжӀджӀэ, КошхъӀблӀэ, ШӀуджӀэн, Красногвардейскэ районхэм — мэзаем и 2-м, ТеуцожӀэ районым — мэзаем и 4-м.

Тигъэгъушхо ыхъункӀэнэу, зӀрипхӀонэу, ицӀыфхэр гъэры ышӀынхэ гухӀлӀ бзаджэу нэ-мыц-техаклохэм ялагъэр къа-дэхъуэгъп, советскэ народым ихыегъэ-псӀэемыблэжыныгъэ хэгъэгум Теклоныгъэр къыфи-хыгъ.

МАМЫРЫКӀО Нуриет.

ШӀӀӀэжӀ маф

Мэзаем и 18-м пчӀэдыжым сыхъатыр 10-м МыекъуапӀэ исаугъэт зэхэтэу Егъэшлэрэ машӀор зыщыблэрэм шӀэжӀ Ӏофтхъабзэу Адыгеир Хэгъэгъу ззошхом илӀэхъан шъхьафит зашӀыжыгъэр ильэс 81-рэ зэрэхъурэм фӀэгъэхыгъэр щыкӀошт.

Адыгэ Республикэмрэ МыекъуапӀэрэ ащыпсэхуэ ыкӀи яхъаӀлэхэу къэралыгъом ишъхьафитыныгъэ фӀэбанэхэзэ зыпсэ зытыгъэхэм яшӀэжӀ агъӀлӀӀӀэн шӀоигъоныгъэ зӀлӀэхэр Ӏофтхъабзэм хэлэжӀэнхэу зэхӀахӀошхэм рагъэблагъэх.

Щынджые щыщэу Нэхэе Зубер игукъэкIыжъхэр

Хэгъэгу зеошхор кызежъэм, Нэхэе Зубер илэсипшым ехуагъ нылэп, непэ ащ илэс 93-рэ ыныбжъ. КIэлэцIыкIугъ нахъ мышIэми, Хэгъэгу зеошхом икIыныгъоу зэхышIагъэр татэм цыгъупшагъэп.

ИгукъэкIыжъхэр кьедгъэуатэмэ тшIоигъоу ыдэжъ тыкIуагъ. Ар нэшIо-гушIоу кытпэгъокIыгъ. Хэгъэгу зеошхор зауыхыгъэр илэс 79-рэ фэдиз тешIэжыгъэм, тыгъуасэ фэдэу а илэсхэм яхуагъ-шIагъэхэр ыгу кьэкIыжъых:

— Тэ тичылэ нэмыцмэ штаб щызэхашIэжъагъ. Унэхэр унагъомэ кьатырахыхэзэ, нэмыцхэр арытIысхъэщтыгъэх. Командирэу яIэр тиунэ исынэу кьыхахыгъагъ. Чэмыр кьакъырым кьычIащи, кIэрахъокIэ еохи ауКIыгъагъ. Ау зыми агу техъ-щтыгъэп. Ежъмэ ашхыщтыр чыжъэу кьафыращыщтыгъ. Тигъунэгъумэ ячэрэз

чъыгъэр раункIыхи, а чыпIэм ицъуанышхокIэ щытIысхъэщтыгъэх. Шыхэр кумэ акIэшIагъэхэу, адис хъэхэр кьызэцкъэкIыхэу кьекIокIыщтыгъэх. Тидзэхэр чылэм благъэу кьызеКIуалIэхэм, нэмыцхэр апэуцужыгъэх. Нэтыхъуае зыщызэаохэм, тиунэ исыгъэ нэмыц командирым игъусагъэхэр кьаукIыгъэх. Ищыгъынхэр лъы закIэу кьэкIожыгъагъ. ТидзэкIолIхэр

чылэм кьыдахъэхэи, нэмыцхэр дафыгъэх.

Зео ужми щыIэныгъэр кыныгъэ. Гъаблэр чылэм дэтыгъ. Ау тIэкIу-тIэкIуэ зэтеуцожыгъэх. Тхэм тышеухум ащ фэдэ кьин, щыIэныгъэ дахэм тыхэтэу тегъэпсэу.

Щынджые дэКIыгъэхэу Хэгъэгу зеошхом хэкIодагъэхэм ащыщ Хьарэхуэ зэшитфыр. Ахэм янэу Чэбэхъани ахэтэу шIэжъ саугъэт паркым шафагъэуцугъ.

Адыгеир шъхъафит зыцашIыжыгъэ мафэм, мэзэем и 18-м, тиеджэпIэ цагу дэт саугъэтхэм адэжъ шIэжъ зэхыхъэхэр илэс кьэс ащытэшIы, кьэгагъэхэр ахэм акIэрытэлъхъэх, усэхэм тыкъяджэ. Тишъхъафитыныгъэ фэбэнагъэхэм, псэемылэжъэу тичIыгу кьэзыухумагъэхэм яшIэжъ тэгъэлъапIэ.

КЪУШЪЭКЪО Альбин.

Щынджые гурыт еджапIэу N 24-м икIэлэеджакIу.

Сурэтхэр: авторым иех.

Парламентымрэ фондымрэ зэрэздэлэжъэщтхэр

АР-м и Къэралыгъо Совет – Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэмрэ ащ игуадзэу Цэй Эдуардрэ «Хэгъэгум нухъу-макIохэр» зыфилорэ Фондым ишъолъыр кьутамэу АР-м щэгъэпсыгъэм кIогъагъэх.

Ащ ипашэу Платыкьо Асплан зэлукIэгъоу дырIагъэм дзэкIолIхэмрэ ахэм ягупсэхэмрэ ящыкIэгъэ Iэпылэгъур игъом ыкIи икьоу алэкIэгъэхъэгъэным пае Парламентымрэ Фондымрэ зэрэздэлэжъэщтхэм шытегушылагъэх.

Зэпхыныгъэу зэдырIэр нахъ гъэпытэгъэным фэшI Къэралыгъо Советым — Хасэм и депутат пэпч зыщыхадзыгъэ хэдзыпIэ коир зэрыт тхылъыр аратыгъ. Ежъхэм кьутамэм епхыгъэу муниципальнэ образованихэм Iоф ащызышIэхэрэм ятелефонхэр депутатхэм кьаратыгъэх.

— КъулыкъукIэу агъэпсыгъэм зэпхыныгъэ дытIэу, иIуагъэ кьытэу тыздэлэжъэп фае. Ары непэрэ зэлукIэгъур зыфызэхэтицагъэр. УФ-м и Президентэу Владимир Путинмрэ АР-м и Лышхъэу КъумпIыл Муратрэ ишъэрылгъэу кьашIыгъэхэр гъэцэкIэгъэнхэм пае депутатхэм яамалыр зэкIэ ашIэщт. Непэ анахъыбэу тыналэ зытетынэу зытефэхэрэм кьа-

лэжыгъэ Iэпылэгъур ягъэгъо-тыгъэным фэшI тфэлъэкIыщтыр тшIэщт — кьыIуагъ Владимир Нарожнэм.

Фондым ишъолъыр кьутамэ ипашэу Платыкьо Асплан ялофшIэн зэрэзэхашэрэм нэлуасэ кьыфишIыгъэх, кабинетхэр кьаригъэпIыхъагъэх, фэлорашIэу тидзэкIолIхэм афагъэцакIэхэрэр кьафилотагъ.

— ФэлорашIэ зэфэшхъафыбэ кьутамэм щэгъэцакIэ ыкIи ахэр

зэкIэ мыщ епхыгъэхэм зэрящыкIэгъэ дэдэм Iо хэлъэп. Арышъ, хэушъхъафыкIыгъэ дзэ операцием хэлажъэхэрэмрэ ахэм яунагъохэм арысхэмрэ фэгъэкIотэнэу яIэхэр, ахъщэ тынэу афагъэнэфагъэхэр хэзыгъэ имыIэу зэрыт тхылъхэр Фондым иIофшIэхэм алэкIэдгъахэмэ лые мыхъушIтэу кьысиIошIы, — кьыIуагъ Цэй Эдуард пстэумэ ауж.

ХЪУТ Нэфсэт.

Депутатхэм апай

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм ия 32-рэ зэхэсыгъо 2024-рэ илэсым мэзэем и 20-м щылэщт.

Зэхэсыгъом зыцахэпIэщтхэм ахагъэхъагъэх мыщ кьыкIэлъыкIорэ Iофыгъохэр: законопроектхэу «Адыгэ Республикэм изаконхэу «Адыгэ Республикэм муниципальнэ шэпхъэ правовой актхэм я Регистрэ ехылагъ», «Сабыйхэр зыпIунэу зыштэгъэ ны-тыхэм мазэ кьэс ахъщэу аратыштым, кIэлэцIыкIу пчъагъэу апIурэм елътыгъэу ащ фэдэ унагъом ахъщэ Iэпылэгъоу кьыIукIэщтым яхылагъ» зыфилорэхэм зэхъокIыныгъэхэр афэшIыгъэнхэм афэгъэхыгъэхэм» ятIонэрэу ахэлпэгъэныр; законопроектхэу «Адыгэ Республикэм и Конституция гъэтрэзэжыжынхэр фэшIыгъэнхэм ехылагъ» зыфилорэм, «Адыгэ Республикэм изаконхэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан кьулыкъу ехылагъ», «Физическэ культурэмрэ спортымрэ яхылагъ», «Зыныбжъ икьугъэхэм ащыщхэу укьыздекIокIын фаеу щытхэм яхылагъ», «Цыфым ифитыныгъэхэмкIэ Уполномоченнэу Адыгэ Республикэм щылэм ехылагъ» зыфилорэхэм зэхъокIыныгъэхэр афэшIыгъэнхэм афэгъэхыгъэхэм» апэрэу ахэлпэгъэныр ыкIи нэмыкI Iофыгъохэр.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм изэхэсыгъо сыхъатыр 10-м Адыгэ Республикэм и Лышхъэ и Координационнэ гупчэ (Жуковскэм иурам тет унэу N 22-м) щырагъэжъэщт.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЭР

Литературоведэу, тхаклоу, филологие шлэныгэхэмклэ докторэу, УФ-м шлэныгэхэмклэ изаслуженнэ Юфышлэшхоу Щэшлэ Казбек кызыхыугьэр ильэс 85-рэ мэхьу

Игъашлэ шлагъэкклэ бай

Щэшлэ Казбек Теуцожь районим ит кьуаджэу Къээныкьуае (лэрышыхым ычлэгъ хьугъ) мэздем и 18-м, 1939-рэ ильэсым кызыхыугъ. Икьуаджэ зэрэщымылэжьыр лэшэу ыгу кьеоу псэугъэ.

къарыхъэщыгъэх. 1959-рэ ильэсым ар Адыгэ кьэралыгъо клэлэгъэджэ институтым филологиемклэ ифакультет члэхьагъ, зэоклэзыжъ «кылуужьуклыгъо» уахътэм истудентыгъо тефагъ. Клэлэгъэджэ дэгъухэр джыри кыпэлүфагъэх, ахэм шлэныгъэшхо алэклэлыгъ, литературэр зэрэклэсэр мыгъуащэу, еж рагъаджэхэрэми шлэныгъэ дэгъу арагъэотыныр афызэшлоклэщыгъ. Ахэр ары Адыгеим илитературоведение ыльапсэ зыгъэпытагъэхэр, ныбжьыклабэм шлэныгъэр шу языгъэлэгъугъэхэр: Е. М. Шабановар, З. Ф. Бовыкина, М. Щ. Къуныжьыр, А. А. Шхьэлахьор, Гъ. Шъ. Клуаир, Л. Г. Голубевар. Адыгэ тхаклохэм ятворчествэкклэ научнэ ушэтынхэр зышлыгъэхэри ыкли лэапкь литературэм итарихьклэ, теориемклэ упчлэу кьэуцухэрэм джэуап язытыгъэри мыхэр ары. Казбек зыкырыпльын икьун илагъ, мы уахътэм ащ деджагъэх Къуекъо Налбий, Кошбэе Пшымафэ, Бэгъ Нурбий — лэапкь гупшысэр зылэжыщтхэу, творчествэр зылэтыщтхэр. Мыхэр анэгуклэ зэфэмыдагъэхэми, ягъухэл дахэкклэ зэпэблэгъагъэх, тхылыр «агъэунэшкыуштыгъ», лэпэрытх журналэу «Жьогъобыныр» кыдагъэклыщтыгъ. Джащ фэдэу, литературнэ наукэм ихьатырклэ, Щашлэм пэблагъэ хьугъэх зэлэшлэрэ шлэныгъэлэжьхэу Э. А. Цуамыкьор, Л. Хь. Мамыр, Хь. Гъ. Лэпцлэрышэр, Р. Хь. Мамыр, Т. Н. Цуамыкьор.

1964-рэ ильэсым Казбек клэлэгъэджэ институтыр кылухыгъ ыкли Къээныкьуае еджаплэм клэлэгъэджэу, завучэу Юф шишлагъ. Ау шлэныгъэм зэрэфаблэрэм ыгъэгупсэфыгъэп. Джащыгъум Московскэ кьэралыгъо клэлэгъэджэ институтэу В. И. Лениным ыцлэ зыхьырэ иаспирантурэ члэхьагъ ыкли дэгъу дэдэу кылухыгъ. 1969-рэ ильэсым К. Щашлэр филологие шлэныгъэхэмклэ кандидат, 1979-рэ ильэсым филологие шлэныгъэхэмклэ доктор хьугъэ.

1969-рэ ильэсым кыщегъэжьагъэу Адыгэ кьэралыгъо клэлэгъэджэ институтым, джы университетым, клэлэгъэджэ шхьагъэу, доцентэу, урыс ыкли лэклэб хэгъэгу литературэмклэ кафедрэм ипрофессорэу Юф ышлагъ. 1982-рэ ильэсым кышыкклэдзагъэу ильэсыбэм хэгъэгу литературэмклэ ыкли журналистикэмклэ кафедрэм ипэшагъ. Щэшлэ Казбек ригъэджагъэхэм ашыщых АР-м и Лэапкь театрэу И. С. Цэим ыцлэ зыхьырэ иартистэу Кукэнэ Мурат, Мыекьопэ кьэралыгъо технологическэ

университетым изэхэщаклоу ыкли иапэрэ ректорэу, нэужым АР-м и Лышхьэу щытыгъэу, социологие шлэныгъэхэмклэ докторэу Тхьаклушынэ Аслъан, Адыгэ кьэралыгъо университетым филологиемклэ ифакультет идеканэу, филологие шлэныгъэхэмклэ докторэу, профессорэу Пэнэшъу Уцужьыкьо, нэмыкхэри.

Казбек. Ихудожественнэ Юфшлагъэхэм гупшысэ куу зафэр, шыпкьагъэр, кьэрарыр, лиризмэгъэ иныр, гукъэбзагъэр ащлэорышлэ. Иапэрэ повестэу «Ос фаб» зыфилоу 1985-рэ ильэсым кыдэклыгъэр ныбжьыкклэгъум, шульэгъум, шыпкьагъэм ыкли кьумалыгъэм афэгъэхьыгъ, цыфыгъэр ыкли цыфыгъэнчъагъэр кы-

Щэшлэ Казбек АР-м шлэныгъэм ыльэныкьокклэ Къэралыгъо премием илауреатыгъ, Шлэныгъэхэмклэ Дунэе Адыгэ академием иакадемикугъ, Адыгеим ишлэныгъэлэжьхэм я Союз итхьамэтагъ, естественнэ шлэныгъэхэмклэ Урысые академием иакадемикугъ.

1978-рэ ильэсым К. Щашлэм монографиеу «Художественный конфликт и эволюция жанров в адыгских литературах» Тбилиси кышыдыгъэклыгъ, ары идоктор диссертацие лэапсэ фэхьугъэри. 1979-рэ ильэсым грузин литературэм итарихь и Институтэу Шота Руставели ыцлэклэ щытым Казбек мы научнэ Юфшлагъэр кышыгъэшшыпкьагъ, осэшлу кыратыгъ ыкли филологие шлэныгъэхэмклэ доктор хьугъэ. Адыгэ литературоведениемклэ шлэныгъэшхо зыкьоль гъэсагъэм щэлэфэ наукэм илахьышу хильхьагъ.

Казбек ытхыхэрэр 1961-рэ ильэсым щегъэжьагъэу хиутыщтыгъэх. Литературнэ-критическэ ыкли литературоведческэ Юфшлагъэхэр хэку гъэзетхэм, гупчэ ыкли шьолыр кытедзэгъухэм кьащыхеутых. Ахэмклэ тхылхэр ыкли монографиехэр адыгабзэкклэ урысыбзэкклэ кыдегъэклых. Адыгабзэкклэ кыдэклыгъэх «Уахътэм иджемакъ» (1974), «Псэ зыпыт гушылэхэр» (1982), «Шыпкьэныгъэм игъогухэр» (1989) зыфилохэрэр.

Урысыбзэкклэ кьыхаутыгъэх ыпшэкклэ зигугъу кьэтшыгъэ монографиеу «Художественный конфликт и эволюция жанров в адыгских литературах», «Ступени», «Живое слово» зышхьэхэр.

Щэшлэ Казбек илитературнэ-критическэ ыкли научнэ Юфшлагъэхэм ашыщхэр журналхэу «Наш современник», «Новый мир», «Дружба народов», «Дон», гъэзетэу «Литературная Россия», тхылхэу «Молодые о молодых» зыфилохэрэм кьащыхиутыщтыгъэх.

Зэчый инрэ цыфыгъэшхорэ хэлъыгъ

зэлүйхэу ар гъэпсыгъэ. Усэхэр, повестьхэр зыдэт тхылхэу «Бжыхьэ чэщ гумэклэхэр» ащ кыкклэлыкылауагъ.

«Шьоззбэн» ылоу Казбек ытхыгъэ пьесэр Адыгэ драматическэ театрэм цагъэуцугъ.

«Ыуасэр гъашлэ» зыфилорэ усэ тхылы кыдыгъэклыгъ. «Щылэ маз» зыцлэ романыр ыкли «Лыгъур ишъэф» зыфилорэ повестым япычыгъохэр кыхиутыгъэхэми, кыдыгъэклынхэу игъо ифэжыгъэп. Кыхьэгъэщыгъэн фаер зэдзэкклэ инэу К. Щашлэр зэрэщытыгъэр, В. Шекспир идрамэхэу «Отелло», «Король Лир» зыфилохэрэр адыгабзэкклэ зэрэзэридзэклыгъэхэр ыкли Адыгэ драматическэ театрэм ахэр цагъэуцухи кызэрагъэлэгъуагъэхэр ары.

Казбек итворческэ лэжыгъэ тхыгъэ тхьэпэ заулэклэ кыплотыкынэу щитэп; гъунэнчъэу иклэсагъ иадыгъ лэапкь литературэ, наукэр. Ихудожественнэ тхыгъэхэр, изэдзэклыгъэ Юфшлагъэхэр, игупшысэ кылотыкыгъэхэр купклэ зилэх; зы цыфышлоу кьэхьугъагъ — ныбджэгъухэр ильэплагъ, наукэр, литературэр ишылэныгъагъ.

Щэшлэ Казбек АР-м шлэныгъэм ыльэныкьокклэ Къэралыгъо премием илауреатыгъ, Шлэныгъэхэмклэ Дунэе Адыгэ академием иакадемикугъ, Адыгеим ишлэныгъэлэжьхэм я Союз итхьамэтагъ, естественнэ шлэныгъэхэмклэ Урысые академием иакадемикугъ.

Урысые Федерацием итхаклохэм я Союз 1982-рэ ильэсым кыщегъэжьагъэу ар хэтыгъ. Игъашлэ шлагъэкклэ ыгъэбаигъ, лэужышу кыгъэнагъ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Зэчый инрэ цыфыгъэшхорэ хэлъыгъ Казбек. Ихудожественнэ Юфшлагъэхэм гупшысэ куу зафэр, шыпкьагъэр, кьэрарыр, лиризмэгъэ иныр, гукъэбзагъэр ащлэорышлэ.

Казбек ятэу Хьисэ Хэгъэгу зэошхом хэтыгъ, сэкъатныгъэшхо хихыгъ, улагъэу тешагъэ хьугъэхэм арылыкыгъ. Ащ дэжым еж Казбек ильэси 9 ыныбжьыгъэр. Янэу Дахэ бзылфыгъэ шьабэу, гулпытэ-гуклэгъу зилагъ, зэфэгъэ— шыпкьагъэ хэлъыгъ, иклэли а шэнышухэр хильхьагъэх. Казбек цыфы хьунымклэ ыкли щылэныгъэм зыкышыгъотынымклэ анахьэу зишуагъэ кьэклугъэхэр иклэлэгъэджагъэхэу, щэлэфэклэ шуклэ зыцлэ кырилоштыгъэхэ Хьунэго Дарихъан, Мамый Ахьмэд, Пэнэшъу Сэлычэрыш, Шхьащэкьо Рахьмэт, Юрий Зыковыр, Игорь Озеровыр, Набэкьо Чэмал, нэмыкхэри. Икьуаджэу Къээныкьуае ублэплэ еджаплэр кызыщехым, Едэпсыкьое гурыт еджаплэм иеджэн щылыгъэкклотагъ. Кыдэджагъэхэм ашыщых (еж нахьыжыгъэхэми) Бэрэтэрэ Хьамидэ, Зеклогу Уцужьыкьо, Хьокло Заур, Пэнэшъу Сэфэр.

Казбек пасэу литературэмклэ хэлэ сэнаушыгъэр кьэушыгъагъ. Кьоджэ еджаплэм члэсыгъ усэхэр ыкли расказхэр ытхыхэу зырегажьэм, итхыгъэ цыкылухэр хэку гъэзет нэклубгъохэм

Апэрэ хэшыншыкыгъом пхырыкыгъ

Урысыем щыреклокырэ лофтхъабзэу «Сильные идеи для нового времени» зыфиорэм изы едзыгъо изэфэхысыжхэр кэнэфагъэх.

Къэралыгъор пытэнымкӀэ, хэъоныгъэ ышӀынымкӀэ екӀоӀакӀэхэр кызыщыгъэ-лъэгъогъэ лофшӀэгъэ мин 30-у ащ къагъэхыгъэм анахь дэгъоу къахахыгъэ проект 1000-м Адыгеим иер ахэфагъ. Ар республикэм иобщественнэ зэхахьэу

«Туристическэ Адыгеим» ипроектэу «Къоджэдэхэм ягукъэкӀ-гупшысэхэм яеджапӀ» зыфиорэр ары. БлэкӀыгъэ илъэсым кыщегъэжъагъэу шӀолъырым ар щэлажэ. Чыгулэжхэр, былымахъохэр, къоешхэр, зекӀозещэр, пцӀэры-

хъэкӀо лӀпӀэласэхэр, лӀпӀэчысэхэр зышӀыхэрэр ыкӀи нэмыкӀ лъэныкъохэмкӀэ сэнаушӀыгъэ зыхэлъэу чылагъохэм адэсхэр зэфищэнхэр, яунэе лоф зэтырагъэу-уцоным, ащ дакӀоу къоджэ зекӀоным зырагъэушӀомбгъуным фэгъэсэгъэнхэр

проектым ипшӀэрылӀ шӀхъаӀ. Ащ кыдыхэлъытагъэу егъэджэнхэр реклокыгъэх, ахэр къашхъапэхӀи, зилоф езыхыжъагъэхӀи щыӀэх. Республикэм иахьщэ лӀпылӀэгъурэ президент фондым имыль-курӀкӀэ проектыр гъэцӀагъэ хъугъэ. Джы «Сильные идеи для нового времени» зыфиорэм ахэр щылъыкӀуатэхэмэ, ялофшӀэн зырагъэушӀомбгъун альӀэкӀынэу амал агъотышт.

«Мыщ фэдэ Иофым изэхъэцэн игъо дэдагъ. Сыда пӀомэ зекӀоным ылъэныкъокӀэ хъаӀэхэм ядгъэлъэгъуцтым изэмплӀэужыгъуагъэ нахьыбэ тишӀын фаеу уахьтэм къегъэлъагъо. ШӀыпкӀэр пӀощтмэ, сэнаушӀыгъэ, лӀпӀэлэсныгъэ ин зыхэлъ цыфхэр республикэм бэу исых. Ау ахэр зэбгырыдзыгъэх. ЕджэпӀэмкӀэ тигухэлъхэр ахэр зэхъыгъоенхъыш, нэлуасэ зэфӀт-шӀыпхэр, зэдэлэжъэныгъэ лофшӀэ-ныр дгъэпсыныр ары. Ащ ишӀуагъэкӀэ зекӀохэр нахьыбэу тишӀо-лъыр къетцӀэлӀэцтых, — кыхегъэщы общественнэ зэхахьэу «Туристическэ Адыгея» зыфиорэм хэтэу, проектым икӀэщакӀоу Ольга Ивановам.

Проект 1000-р кӀэух пчӀагъэп. Нахь класэу ахэм проекти 100, етӀанэ анахь дэгъуи 10-р къахахышт. Лофтхъабзэм изэфэхысыжхэу къэралыгъом ипӀащэ ахэр рахьылӀэцтых. Проектхэм ягъэ-цӀэкӀэнкӀэ ахьщӀкӀэ лӀпылӀэгъу афӀхъу-цтых. Лофтхъабзэм икӀэщакӀор Стратегическэ гукъэкӀхэмкӀэ агентствӀмрэ фондэу «Росконгрессымрэ».

АНЦОКЪО Ирин.

Къэралыгъо лӀпылӀэгъур

Сомэ миллион 94,4-рэ пӀэлуагъэхъагъ

УФ-м и Президентэу Владимир Путинр кӀэщакӀо зыфӀхъугъэ лъэкпъ проектхэм ащыщэу «Бизнес цыкӀур ыкӀи гурытыр, предпринимательхэр кӀэщакӀо зыфӀхъухэрэм япхырыщынкӀэ лӀпылӀэгъу ятыгъэныр» зыфиорэм кыдыхэлъытагъэу АР-м мэкъумэщ хызмэ-тымкӀэ и Министерствэ фэгъэзагъэхэр икӀыгъэ 2023-рэ илъэсым гъэцӀагъэ зэрэхъугъэхэр зэфихысыжыгъ.

Ащ кызызэритыгъэмкӀэ, лъэкпъ проектхэр зыщыӀэм кышыублагъэу Адыгеим ифермери **139-мэ** къэралыгъо лӀпылӀэгъу агъотыгъ. АхьщӀкӀэ къэ-пӀон зыхьукӀэ, ар сомэ миллион **270-м** шлокӀы.

Проектым кыдэлъы-тагъэхэм япхырыщын пӀае аштагъ программэу «Агростартап» зыфило-рэр. Мэкъумэщ хызмэ-тыр мылькӀу къэкӀуапӀэу кыыхъыгъэхэм егъ-жӀапӀэ ашӀынэу грантхэр ятыгъэнхэм ар фэгъ-хыгъ. Ащ кыдыхэлъы-тэгъэ лӀпылӀэгъоу къэ-ралыгъом шӀолъырым афитӀупшырэм илъэс къэс хегъахъо. ГушӀылэм пӀае, **2022-рэ** илъэсым зекӀэмкӀи сомэ миллион **73-рэ** федеральнэ бюд-жетым кыыхъыгъэу Адыгеим кыфӀкӀуагъ. КыкӀлӀыкӀогъэ **2023-м**

а пчӀагъэр сомэ миллион **94,4-м** нагъэ-сыгъ. Ар процент 29,3-кӀэ ыпӀэрэм аты-гъэм нахьыб. Программэм ишӀуагъэкӀэ 2022 — 2023-рэ илъэсхэм унэе хызы-мэтшӀлӀпӀэ 85-рэ кӀэу Адыгеим щагъэпсыгъ.

ГъэрекӀо нэбгырэ 42-рэ мэхъу про-граммэм кыыхиубытагъэу грантхэр зыфӀкӀуагъэхэр. Хэлэжъагъэхэм янахы-бэр цумпӀэ лъэкпъхэм е коцы, хъэ зыфӀпӀощтхэм якъэгъэкӀын зыпылӀхэр. Грант къэзыхыгъэхэм ащыщэу нэбгырэ 15-мэ цумпӀэ къэгъэкӀыныр кыыхахыгъ, 16-р лӀжыгъэхэм апылӀых, фермери 4-мэ хэтэрыкӀхэр е картоф къагъэкӀы, 7-р былымхъуным фэгъэзагъ.

Джаш фэдэу лъэкпъ проектым ипхы-рыщын кыдыхэлъытагъэу мэкъумэщ кооперативхэм заушӀомбгъуным фӀшӀ ялофшӀэн мылькӀоу пӀухьэрэм пӀае суб-сидиэхэр къэралыгъом къетых. БлэкӀы-гъэ илъэсым ащ пӀае къатӀупшырэ ахьщэмӀи кыыхагъэхъагъ. ПстӀумкӀи сомэ миллион **12** Адыгеим имэкъумэщ хызмэт кыфӀкӀуагъ. Ар фӀдӀтӀурэ

ныкӀорӀкӀэ ыпӀэрэ илъэсым пӀэлуагъэхъа-гъэм нахьыб. АхьщӀэр хэзыгъэ имыӀэу кооперативхэм зэраратыгъэм Министер-ствэм кышыкӀагъэтхы.

ПстӀумкӀи кооперативи 4 хэфагъ. АхьщӀэу афӀкӀуагъэмкӀэ оборудованиер, автомашинэхэр, кооперативым хэтхэм япродукцие къащӀэфыгъэх.

2024-рэ илъэсэу кыыхагъэм «Бизнес цыкӀур ыкӀи гурытыр, предприниматель-хэр кӀэщакӀо зыфӀхъухэрэм япхыры-щынкӀэ лӀпылӀэгъу ятыгъэныр» зыфило-рэ лъэкпъ проектым кыдыхэлъытэгъэ лофтхъабзэхэм ягъэцӀкӀэн пӀэлуагъэхъанэу сомэ миллион **123,1-рэ** федеральнэ бюджетым щыгъэнэфагъ. Ар блэкӀыгъэ 2023-м атыгъэм нахьӀи процент 30,4-кӀэ нахьыб. Субсидиэхэм апӀэухъанэу къа-тӀупшыщтыр сомэ миллион **14,3-рэ** мэхъу. Ари 2023-м пӀэлуагъэхэм процент 19-кӀэ ехъу.

ХЪУТ Нэфсэт.

СурӀтхэр: «Адыгэ макъэм» ихъар-зынӀэщ.

Мэфэкл кьэгьэлъэгьон

Адыгеим исурэтышхэм я Союз зызэхашагьэр ильэс 45-рэ зэрэхьугьэм фэгьэ-хьыгьэ кьэгьэлъэгьонзу «Адыгеим исурэтышхэр. Блэжыгьэмрэ непэрэмрэ янэклубгьохэр» зыфилорэр Кьоклыпэм цыпсээр лъэпкхэм искусствэм-кIэ я Кьэралыгьо музей и Кьутамэу Мыекьуапэ дэтым кьыцызэуахыгь.

Республикэм иджырэ сурэтыш нэбгырэ 30-мэ ялофшлэгьэ 70-рэ фэдиз ащ хэхагь. Живописыр, графикэр, декоративнэ-прикладной искусствэр — мы лъэныкьохэм арылхэу ахэр шыгьэх. Пстэури музейм ихьарзынэщ хэхагь ыкIи я 80-рэ ильэсхэм кьащегьэжьагьэу непэрэ мафэм нэс Адыгеим исурэтышхэм я Союз творческэ гьогоу кьыкыгьэр кьырагьэлъэгьыкIы.

— Кьэгьэлъэгьоним тэркIэ мэхьанэ ин иI. Тимужей итарихь Адыгеим исурэтышхэм я Союз епхыгь. Тисурэтышхэм ялофшлэгьэ анахь дэгьухэмкIэ тыхьарзынэщ ильэс пчягьэхэм дгьэба-игь. Ащ ихьатыркIэ лофшлэгьэ гьэшлэгьонхэр тилэхэ хьугьэ. Шьыпкьэ, джыри бэ хэдгьэхонэу тызфаер. Гушылэм пае, керами-кэр тилэп. Арыш, тыздэлэжьэн

А. Лаутеншлегер

щыл. Сурэтышхэм я Союз ия 50-рэ ильэс ихэгьэунэфыкIын ехьулэу хэдгьэхьон тлэжыкIынэу тэгьугьэ, — кьылуагь музейм илофышлэу Фатима Сулеймановам.

РСФСР-м исурэтышхэм я Адыгэ кьутамэ 1979-рэ ильэсым щылэ хьугьагьэ. Ащ нэс зыхахьэ-щтыгьэхэ Пшызэ шьолпырым и Союз зыкыхаушхьафыкIи хэкум исурэтыш нэбгырэ 20-мэ еж я Зэхыхьэ агьэпсыгьагь, Плэтыоцэ Феликс ипащэу агьэнэфэгьагь. РСФСР-м иавтоном хэкухэу ащ фэдэ кьутамэ зилэхэмкIэ Адыгэ

хэкур апэрэу хьугьагьэ. Адыгеим исурэтышхэм ялэуж нахьыжхэу В. Долговыр, Э. Овчаренкэр, Д. Мельниковыр, А. Кьуанэр ыкIи

нэмыкIыбэхэм ныбжыкIэхэу еджаплэхэр кьэзыухыгьэ кьоды-ехэр ягьусэхэу лофшлэныр аублэгьагь. Джы непэ Адыгеим исурэ-тышхэм я Союз лэпэлэсэнэгьэ ин зыхэлъ нэбгырэ 54-рэ хэт.

— Сурэтхэм сахэплэагь ыкIи зыфэгьэунэфыжыгь — лофшлэгьэхэр жьы хьухэрэп. Шьыпкьэ, ахэм якьызэтэгьэнэни кьарыу макIэп пэлухьэрэр. Ау ащ ихьа-тыркIэ непэ кьытхэмытыжхэм ясурэтхэр лофшлагьэхэм ахэслэгьагьэх, макIэми, лъэшэу сигуа-пэ хьугьэ. Арыш, «тхашьуегьэ-псэу» ясэлэ лфотхьабзэр зэхэ-зыщагьэхэм, — ишлүфэс гу-щылэ кьыщыхыгьэ-щыгь УФ-м инаро-днэ, АР-м изаслужен-нэ сурэтышлэу Кьат Теуцожь.

Адыгеим исурэ-тышхэм ятворческэ гьогоу зыфэдагьэр ясурэтхэмкIэ зэзы-гьашлэ зышлоигьохэу, лфогьыоу кьырагьэ-лэгьыкIыщтыгьэхэр зышлогьэшлэгьонхэм зэрагьэлъэгьунхэ амал яI. «Адыгеим исурэтышхэр. Блэ-кыгьэмрэ непэрэмрэ янэклубгьохэр» зы-филорэ кьэгьэлъэгьоним гьэтха-пэм нэс лф ышлэшт.

АНЦОКЬО Ирин.

Зызэхашагьэхэр ильэс 20 мэхьу

Урысые студент отрядхэм я Мафэ мэзаем и 17-м хагьэунэфыкIы. Ильэс 20-кIэ узэклэбэжьмэ, Уры-сые форумэу Москва щылагьэм ныбжыкIэ общественнэ движе-ниеу «Урысые студенческэ отряд-хэр» зыфилорэр зэхашэгьагь.

АдыгеимкIэ шьолпыр штабым ипащэу Ольга Борсук бэмышлэу гушылэгьу тыфэхьугь, ялофшлэн зэрэхашагьэрэр, гьэхьагьэу ялэхэр кьытфилотагьэх.

— Анахь мэхьанэ зилэ лфшлэнэу дгьэ-цаклэрэр студентхэм лфшлэплэ чыплэ кьы-зэрафэдгьотырэр ары. Джащ фэдэу патри-отическэ плуныгьэм тыналэ тетэгьэты. Ащ нэмыкIэу лъэныкьоу зэфэшхьафхэмкIэ егьэ-джэнхэр афызэхэтэщэх. Хэбзэгьэуцугьэм диштэу, студент отрядхэм ахэтхэм ильэсым зэ сэнэхьат тедзэ ыпкIэ хэмылэу зэрагьэ-гьотын амал яI. лфшлэплэ чыплэ кьэзыты-хэрэр нахь зыщыкIэрэ сэнэхьатхэр кьыхэ-тэхых. Арэуштэу еджэгьэ студентхэм лфшлэн агьотыныр нахь лэшэх кьафэхьу, — ело Ольга.

Федеральнэ ахьщэу кьатлупшырэмкIэ гурыт сэнэхьат языгьэгьотырэ еджаплэхэм зээ-гыныгьэ адырлэу студентхэр рагьаджэх. Анахьэу лф зыдашлэрэр Мыекьопэ кьэра-лыгьо гуманитар техникескэ колледжыр ары. Егьэджэнхэм ауж, шапхэу пылымкIэ, охьтэ гьээнэфэгьэм кьыклоцI студентхэм лф ашлэн фае. Краснодар крайм ичылплэ зэфэ-шхьафхэм макIох. Анахьэу пщэрыхьаклохэр, хьакIэщхэм лф ащызышлэхэрэр ары кьы-хахьхэрэр.

— НыбжыкIэхэр зыдэклошт, лф зыща-шлэшт чыплэхэр кьыхэтхы зыхьукIэ, студент-хэр гупсэфэу, зыщыпсэуштхэ чыплэр дэгьоу, ыпкIэ хэмылэу кьафэгьотыгьэным тыпыл. Мы аужырэ ильэсым лфшлэплэ чыплэ зы-гьотыгьэ студентхэм япчягьэ фэди 2,5-рэ хэхагь. Шьачэ и Гьэхьунэ Пльыж студент

Урысые студентскэ отрядхэм АдыгеимкIэ яшьолпыр кьутам

40-мэ лфшлэплэ чыплэ щядгьэгьотыгь. Мэ-зитлум кьыклоцI ахэм ащ лф щашлагь, — ело тигушылэгьу.

Студентым сэнэхьат шхьалэу зэригьэгьо-тырэм имызакьоу, ыгукIэ зыфэгьэгьэ лъэ-ныкьом ыпкIэ хэмылэу зыфигьэсэн амал зэригьотырэм мэхьанэшхо иI. Гьэрэкло рес-публикэмкIэ студент 250-рэ фэдиз рагьэ-джагь. ДжырэкIэ анахь кьыхахьыр «сервис» зыфалорэ лъэныкьом щылэжьэнхэр ары, ахэм сомэ мини 100 фэдиз лэжьапкIэ кьахьы. Ау ащ нэмыкIэу медицинэм, клэлэгьэджэ сэ-нэхьатым епхыгьэуи лф ашлэ. Ильэс кьэс зыгьэпсэфыплэ чыплэхэм лф ащызышлэрэ вожатэхэр рагьаджэх, ащ нэмыкIэу псэо-лэшл ыкIи оперативнэ отрядхэр ялэх.

Ильэс кьэс «Черкесский десант» зыфилорэ лфотхьабзэр зэхашэ. Гьэрэкло гимназиеу N 5-м иклэлэеджаклохэм апае мастер-клас-

схэр, джэгукIэхэр, зэнэкьокьухэр афызэхаша-гьэх. ХэушхьафыкIыгьэ дзэ операцием хэлажэхэрэм апае пкыгьоу зэфэшхьаф-хэр зэдашлыгьэх.

Урысые ныбжыкIэ общественнэ органи-зациеу «Урысые студент отрядхэр» зыфи-лорэм и Адыгэ шьолпыр кьутамэ зэшхьэ-гьусэхэу Ярославрэ Ольгэрэ 2015-рэ ильэсым кьыщегьэжьагьэу ипащэх. Ярослав Правле-нием итхьамат, Ольгэ 2017-рэ ильэсым кьыщегьэжьагьэу шьолпыр штабым ипащ.

Зэшхьэгьусэхэр студент отрядым хэтхэм яшлэныгьэхэм зэрахагьэхьотым, зэгурыло-ныгьэ азыфагу ильэу шьагьэ кьэзыхьышт лфотхьабзэхэр зэрэхашагьэтым ыуж итых. Лъэныкьоу зэфэшхьафхэмкIэ грантхэр кьа-хьыхь, ялофшлэн хэхагьонгьэхэр рагьэшлы.

ДЕЛЭКЬО Анет.

Зэхэзышагьэр ыкIи кьыдзэ-гьэжыкIэр:
АР-м лъэпкь лфхэм-кIэ, лэжыб кьэралхэм ащыпсээр тилэпкьэ-гьухэм адырлэу зэпхы-ныгьэхэмкIэ ыкIи кьэбар жьугьэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр:
385000
кь. Мыекьуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщылэр:
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм кьаихьырэр А4-кIэ заджэхэр тхьапэхэу зипчягьэкIэ 5-м емышхьухэрэр ары. Са-тырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цIыкIунэу щытэп. Мы шапхьэ-хэм адимыштэрэ тхыгьэхэр редакцием зэклэгьэкIожьых.
E-mail: adygoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгьэр:
УФ-м хэутын лфхэмкIэ, телерадиокьэтын-хэмкIэ ыкIи зэлы-лэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гьэлоры-шлэпI, зэраушыхьатыгьэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
АО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи пчягьэр
4168
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 265

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахьтэр
Сыхьатыр
18.00
ЗыщыкIэтхэгьэхэ уахьтэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор шхьалэр
Мэщлэжы С. А.

Редактор шхьалэм игуадзэр
Тэу З. Дз.

Пштэдэжыжы зыхьырэ секретарыр
ЖакIэмыкьо А. З.